Biuletyn Europejski nr 2 (85)/2021*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 4

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 5

Cła 5

Cudzoziemcy 5

Podatki 6

Polityka socjalna 10

Rolnictwo i rybołówstwo 11

Swoboda przedsiębiorczości 12

Zamówienia publiczne 16

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 18

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 2 lutego 2021 r. moskiewski sąd ogłosił wyrok w sprawie rosyjskiego opozycjonisty Aleksieja Nawalnego. Na polityku ciążył wyrok 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności w kolonii karnej orzeczony w 2014 roku za rzekome przestępstwa gospodarcze, które miał popełnić jako biznesmen. Ogłaszając odwieszenie wyroku sąd uwzględnił niemal rok spędzony w areszcie domowym. Aresztowanie opozycjonisty, a potem ogłoszony wyrok wzbudziły liczne protesty zarówno Rosjan, którzy demonstrowali na ulicach (w związku z czym zatrzymano w sumie tysiące osób, jak również wydalono z Rosji trzech unijnych dyplomatów, Polaka, Niemca i Szwed), jak również Rady Europy, Unii Europejskiej oraz ich państw członkowskich, w tym Polski.

4 lutego Niemcy, jako państwo sprawujące prezydencję w Komitecie Ministrów RE oraz Sekretarz Generalny RE, Marija Pejčinović Burić wydały oświdczenie wzywające do przestrzegania praw człowieka w Rosji w związku ze „sprawą Nawalnego", a 11 lutego komisarz praw człowieka RE, Dunja Mijatovic, opublikowała list wzywający władze rosyjskie do zaprzestania represji wobec pokojowych demonstrantów.

Ponadto A. Nawalnyj został oskarżony i skazany za zniesławienie 95-letniego weterana II wojny światowej i był to kolejny proces, w którym deklarował niewinność.

Wyrok więzienia w kolonii karnej Nawalnyj będzie odbywać w obwodzie włodzimierskim, w centrum europejskiej części Rosji.

16 lutego ETPC postanowił, zgodnie z art. 39 Regulaminu Trybunału dotyczącym środków tymczasowych, by rosyjskie władze krajowe zwolniły A. Nawalnego, w związku ze statusem skarżącego, jaki nabył o składając w dniu 20 stycznia br. skargę do ETPC. Aleksiej Nawalnyj został aresztowany 17 stycznia, zaraz po tym jak wrócił do Rosji z Niemiec, gdzie był leczony po próbie otrucia go środkiem *Nowiczok*.

Wyrok więzienia w kolonii karnej Nawalnyj będzie odbywać w obwodzie włodzimierskim, w centrum europejskiej części Rosji.

▪ 7 lutego 2021 r. przypada Dzień Solidarności z Białorusią. Z tej okazji władze UE wydały oświadczenie, gdzie m.in. napisano, że „Pół roku po sfałszowanych wyborach z 9 sierpnia 2020 r. odważni obywatele Białorusi nadal pokojowo demonstrują, (...) Trwają niesprawiedliwe prześladowania opozycji i społeczeństwa obywatelskiego, dziennikarzy, pracowników i przedsiębiorców. Wielu studentów relegowano z uczelni, odmawiając im prawa do edukacji. Udokumentowano setki przypadków tortur. Zatrzymanych zostało wiele tysięcy ludzi, a kilkuset osobom postawiono sfabrykowane zarzuty, odmawiając im prawa do rzetelnego procesu sądowego. Unia Europejska nadal zdecydowanie wspiera naród Białorusi (...)".

W lutym 2021 r. nie ustały – mimo upływu czasu i przeciwności pogodowych – masowe protesty społeczne w Białorusi. Trwają one 7 miesiąc z rzędu, od 9 sierpnia 2020 r., gdy ogłoszono, że po raz szósty wybory prezydenckie wygrał Aleksandr Łukaszenka. Protestujący domagają się uczciwych wyborów, a poparcie udzielone A. Łukaszence przez Kreml generuje niechęć do Rosji przez, jak dotąd raczej prorosyjsko nastawione społeczeństwo.

▪ 10 lutego 2021 r. Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy opublikował raport na temat faktycznej sytuacji i praw osób LGBTI w Polsce, gdzie w konkluzjach wezwano Radę Europy do podjęcia rezolucji skierowanej do polskich władz samorządowych w celu uchylenia „stref wolnych od ideologii LGBT", które – w myśl raportu – objęły około jednej trzeciej terytorium RP. Tekst raportu, który jest wynikiem wizyty delegacji w Polsce przedstawicieli Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, jest dostępny *online* (https://rm.coe.int/protecting-lgbti-people-in-the-context-of-rising-anti-lgbti-hate-speec/1680a16129).

▪ 15 lutego 2021 r. przypadło 30-lecie Grupy Wyszehradzkiej (V4). Trzydzieści lat temu, 15 lutego 1991 r., prezydenci Polski i Czechosłowacji oraz premier Węgier podpisali na zamku w Wyszehradzie na Węgrzech Deklarację o współpracy Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej, Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Węgierskiej w dążeniu do integracji europejskiej.

▪ 18 lutego 2021 r. ETPC zakomunikował, że Izba, której przydzielono rozpatrzenie sprawy ze skargi *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga nr 43572/18) zrzekła się na podstawie art. 30

EKPC właściwości na rzecz Wielkiej Izby. Sprawę rozstrzygnie zatem skład 17 sędziów Trybunału. Skarga dotyczy skrócenia kadencji sędziego administracyjnego, wybranego wcześniej do Krajowej Rady Sądownictwa i jest oparta na zarzutach naruszenia art. 6 ust. 1 i art. 13 Konwencji.

Tego też dnia ETPC zakomunikował, decyzję co do priorytetowego rozpoznawania spraw z Polski, dotyczących różnych elementów zmian w sądach przeprowadzonych w ramach reformy sądownictwa. Obecnie na rozpoznanie czeka 27 takich skarg. Trybunał na razie oficjalnie zakomunikował polskiemu rządowi, że przyjmuje do rozpatrzenia 17 z nich.

Do sprawy *Grzęda przeciwko Polsce* jako *amicus curiae* przystąpili RPO (*vide*: https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Amicus_RPO_12.12.2019.pdf) oraz Helsińska Fundacja Praw Człowieka.

- 20 lutego przypada Światowy Dzień Sprawiedliwości Społecznej *(World Day of Social Justice*), ustanowiony rezolucją nr A/RES/62/10 (*vide*: http://undocs.org/A/RES/62/10) i obchodzony od 2009 r.

- 23 lutego 2021 r. do ETPC wpłynęła skarga międzypaństwowa – *Ukraina przeciwko Rosji*. Skarga dotyczy zlecania przez Rosję ukierunkowanych operacji zamachów na domniemanych przeciwników w Rosji i na terytorium innych państw oraz utrudniania śledztw w sprawach tych zamachów. Jest to 29. skarga międzypaństwowa w historii Trybunału.

- 25 lutego 2021 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C-604/19 *Gmina Wrocław przeciwko Dyrektorowi Krajowej Informacji Skarbowej*, zainicjowanej pytaniami prejudycjalnymi WSA we Wrocławiu (zob. s. 7–8).

Nowe akty prawne UE

[*) Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Zalecenie Rady nr 2021/132 z dnia 2 lutego 2021 r. zmieniające zalecenie Rady nr 2020/912 w sprawie tymczasowego ograniczenia innych niż niezbędne podróży do UE oraz ewentualnego zniesienia takiego

ograniczenia (Dz.Urz. z 4.2.2021 r., L 41, s. 1–5).

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.Urz. z 18.2.2021 r., L 57, s. 17–75).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-772/19, Bartosch Airport Supply Services GmbH przeciwko Zollamt Wien

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna taryfa celna – Nomenklatura scalona – Klasyfikacja taryfowa – Pozycje taryfowe 8701 i 8705 – Wykładnia – Ciągnik lotniskowy

*) Nomenklaturę scaloną, zawartą w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2016/2012, należy interpretować w ten sposób, że pozycja 8705 tej nomenklatury nie obejmuje pojazdów przeznaczonych do holowania i pchania statków powietrznych, zwanych „ciągnikami lotniskowymi", które są objęte pozycją 8701 wspomnianej nomenklatury.

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie C-673/19, M, A, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid przeciwko Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, T

Odesłanie prejudycjalne – Azyl i imigracja – Dyrektywa 2008/115/WE – Artykuły 3, 4, 6 i 15 – Uchodźca przebywający nielegalnie na terytorium państwa członkowskiego – Zastosowanie środka detencyjnego w celu przekazania do innego państwa członkowskiego – Status uchodźcy w tym innym państwie członkowskim – Zasada non-refoulement – Brak decyzji nakazującej powrót – Zastosowanie dyrektywy 2008/115

*) Artykuły 3, 4, 6 i 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie umieściło w ośrodku detencyjnym obywatela państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na jego terytorium w celu przymusowego przekazania tego obywatela do innego państwa członkowskiego, w którym posiada on status uchodźcy, w sytuacji gdy ów obywatel odmówił zastosowania się do nałożonego na niego nakazu udania się do tego innego państwa członkowskiego, a nie istnieje możliwość wydania wobec niego decyzji nakazującej powrót.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 lutego 2021 r. w sprawie C-95/19, Agenzia delle Dogane przeciwko Silcompa SpA

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 76/308/EWG – Artykuły 6, 8 i 12 ust. 1 – 3 – Wzajemna pomoc przy windykacji niektórych roszczeń – Podatek akcyzowy wymagany w dwóch państwach członkowskich dla tych samych transakcji – Dyrektywa 92/12/WE – Artykuły 6 i 20 – Dopuszczenie do konsumpcji wyrobów – Sfałszowanie administracyjnych dokumentów towarzyszących – Naruszenie prawa lub nieprawidłowość popełnione w trakcie przemieszczenia wyrobów objętych podatkiem akcyzowym w procedurze zawieszenia podatku – Nieprawidłowe wyprowadzenie produktów z procedury

zawieszenia – „Powielenie roszczenia podatkowego" dotyczącego podatku akcyzowego – Kontrola przeprowadzona przez sądy państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący – Oddalenie wniosku o udzielenie pomocy złożonego przez właściwe władze innego państwa członkowskiego – Warunki

*) Artykuł 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy dochodzeniu roszczeń odnoszących się do niektórych opłat, ceł, podatków i innych środków, zmienionej dyrektywą Rady 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r., w związku z art. 20 dyrektywy 92/12/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania, zmienionej dyrektywą Rady 92/108/EWG z dnia 14 grudnia 1992 r. należy interpretować w ten sposób, że w ramach skargi na środki egzekucyjne podjęte w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, właściwy organ tego państwa członkowskiego może odmówić uwzględnienia wniosku o odzyskanie podatku akcyzowego, złożonego przez właściwe organy innego państwa członkowskiego w odniesieniu do wyrobów wyprowadzonych niezgodnie z prawem z procedury zawieszenia podatku w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 92/12, zmienionej dyrektywą 92/108, gdy ów wniosek jest oparty na okolicznościach dotyczących tych samych transakcji wywozu, które są już przedmiotem postępowania dotyczącego odzyskania podatku akcyzowego w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-604/19, Gmina Wrocław przeciwko Dyrektorowi Krajowej Informacji Skarbowej

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 2 ust. 1 lit. a) – Artykuł 9 ust. 1 – Artykuł 13 ust. 1 – Artykuł 14 ust. 1 i ust. 2 lit. a) – Pojęcie „dostawy towarów" – Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego obejmującego nieruchomość w prawo pełnej własności z mocy prawa – Gmina otrzymująca opłaty z tytułu przekształcenia – Pojęcie „odszkodowania"– Pojęcie „podatnika działającego w takim charakterze" –

Wyjątek – Podmioty prawa publicznego wykonujące działalność lub dokonujące transakcji jako organy władzy publicznej

*) Artykuł 14 ust. 2 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo pełnej własności przewidziane w przepisach krajowych w zamian za uiszczenie opłaty stanowi dostawę towarów w rozumieniu tego przepisu.

*) Dyrektywę 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że przy przekształceniu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo pełnej własności przewidzianym w przepisach krajowych w zamian za uiszczenie opłaty na rzecz gminy będącej właścicielem nieruchomości, co pozwala jej na uzyskanie z tego tytułu dochodu o charakterze stałym, z zastrzeżeniem weryfikacji, jakich powinien dokonać sąd odsyłający, owa gmina działa w charakterze podatnika w rozumieniu art. 9 ust. 1 owej dyrektywy, a nie jako organ władzy publicznej w rozumieniu art. 13 ust. 1 tej dyrektywy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-403/19, Société Générale SA przeciwko Ministre de l'Action et des Comptes publics

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 63 TFUE – Swobodny przepływ kapitału – Podatki dochodowe od osób prawnych – Dwustronne umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania – Opodatkowanie dywidend wypłacanych przez spółkę niebędącą rezydentem, która podlega już opodatkowaniu w innym państwie członkowskim – Limit przyznanego zaliczenia na poczet podatku – Podwójne opodatkowanie w wymiarze prawnym

*) Artykuł 63 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które w ramach systemu mającego na celu zrekompensowanie podwójnego opodatkowania dywidend otrzymanych przez spółkę podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w tym państwie członkowskim, w którym ma ona siedzibę, opodatkowanych przez inne państwo członkowskie, przyznają takiej spółce zaliczenie na poczet podatku ograniczone

do kwoty, jaką otrzymałoby to pierwsze państwo członkowskie, gdyby same te dywidendy podlegały opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych, bez zrekompensowania w całości podatku uiszczonego w tym drugim państwie członkowskim.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-712/19, Novo Banco SA przeciwko Junta de Andalucía

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Swobodny przepływ kapitału – Podatki – Podatek obciążający przechowywane przez instytucje kredytowe depozyty klientów – Odliczenia podatkowe przyznane wyłącznie instytucjom mającym siedzibę lub placówki na terytorium wspólnoty autonomicznej Andaluzji – Odliczenia podatkowe przyznane wyłącznie w odniesieniu do inwestycji związanych z projektami realizowanymi w tej wspólnocie autonomicznej – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 401 – Zakaz poboru innych podatków krajowych, które mogą być uznane za podatki obrotowe – Pojęcie „podatku obrotowego” – Zasadnicze cechy charakterystyczne VAT – Brak

*) Swobodę przedsiębiorczości ustanowioną w art. 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że w odniesieniu do odliczeń od kwoty brutto podatku obciążającego depozyty wnoszone przez klientów instytucji kredytowych, których siedziba główna lub placówki znajdują się na terytorium danego regionu państwa członkowskiego:
– stoi ona na przeszkodzie odliczeniu w wysokości 200 000 EUR od kwoty brutto tego podatku przysługującemu instytucjom kredytowym, których siedziba znajduje się na terytorium tego regionu;
– nie stoi ona na przeszkodzie odliczeniu od kwoty brutto wspomnianego podatku wynoszącemu 5000 EUR na każdą placówkę znajdującą się na terytorium tego regionu, względnie 7500 EUR w przypadku każdej placówki znajdującej się w gminie liczącej mniej niż 2000 mieszkańców, chyba że odliczenie to prowadzi w rzeczywistości do nieuzasadnionej dyskryminacji ze względu na miejsce siedziby odnośnych instytucji kredytowych, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

Artykuł 63 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że

w odniesieniu do podatku obciążającego depozyty wnoszone przez klientów instytucji kredytowych, których siedziba główna lub placówki znajdują się na terytorium danego regionu państwa członkowskiego, stoi on na przeszkodzie odliczeniom od kwoty brutto tego podatku stanowiącym równowartość kredytów, pożyczek i inwestycji przeznaczonych na projekty realizowane w tym regionie, o ile odliczenia te realizują cel o charakterze czysto ekonomicznym.

*) Artykuł 401 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym wprowadzającym podatek należny od instytucji kredytowych z tytułu przechowywania depozytów klientów, którego podstawa opodatkowania odpowiada średniej arytmetycznej sald kwartalnych tych depozytów i którego podatnik nie może przerzucić na osoby trzecie.

Polityka socjalna

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie C-760/18, M.V. i in. przeciwko Organismos Topikis Aftodioikisis (OTA) „Dimos Agiou Nikolaou”

Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Dyrektywa 1999/70/WE – Porozumienie ramowe w sprawie pracy na czas określony zawarte przez UNICE, CEEP oraz ETUC – Klauzula 5 – Środki mające na celu zapobieganie nadużyciom wynikającym z wykorzystywania kolejnych umów o pracę lub stosunków pracy zawieranych na czas określony – Umowy o pracę na czas określony zawierane w sektorze publicznym – Kolejne umowy lub przedłużona pierwsza umowa – Równoważne rozwiązanie prawne – Bezwzględny konstytucyjny zakaz przekształcania umów o pracę na czas określony w umowy na czas nieokreślony – Obowiązek wykładni zgodnej

*) Klauzulę 1 i klauzulę 5 pkt 2 Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego w dniu 18 marca 1999 r., stanowiącego załącznik do dyrektywy Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej

Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony zawartego przez UNICE, CEEP i ETUC, należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nich wyrażenie „kolejnych umów o pracę zawieranych na czas określony" obejmuje również przedłużanie z mocy prawa umów o pracę na czas określony pracowników sektora oczyszczania jednostek samorządu terytorialnego, które nastąpiło zgodnie z wyraźnymi przepisami krajowymi i niezależnie od tego, że forma pisemna, co do zasady przewidziana w celu zawarcia kolejnych umów, nie została zachowana.

*) Klauzulę 5 pkt 1 porozumienia ramowego należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy doszło do nadużyć wynikających z wykorzystywania kolejnych umów o pracę na czas określony w rozumieniu tego przepisu, obowiązek dokonania przez sąd odsyłający, w miarę możliwości, wykładni i stosowania wszystkich istotnych przepisów prawa krajowego, włącznie ze stosownym ukaraniem tych nadużyć i usunięciem skutków naruszenia prawa Unii, obejmuje ocenę kwestii, czy przepisy nadal obowiązującego wcześniejszego krajowego uregulowania pozwalające na przekształcanie kolejnych umów o pracę na czas określony w umowę o pracę na czas nieokreślony mogą w danym wypadku mieć zastosowane do celów tej wykładni zgodnej, nawet jeśli krajowe przepisy konstytucyjne zakazują w sposób bezwzględny takiego przekształcania w sektorze publicznym.

Rolnictwo i rybołówstwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie C-640/19, Azienda Agricola Ambrosi Nicola Giuseppe i inni przeciwko Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA), Ministero delle Politiche agricole e forestali

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 – Kwoty mleczne – Opłata z tytułu nadwyżek – Mleko przeznaczone do produkcji serów o chronionej nazwie pochodzenia (ChNP) na wywóz do krajów trzecich – Wyłączenie – Artykuł 32 lit. a), art. 39 ust. 1 i ust. 2 lit. a), art. 40 ust. 2 i art. 41 lit. b) TFUE – Zasady proporcjonalności i niedyskryminacji – Ważność

*) Artykuły 55, 65 i 78 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia

22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 248/2008 z dnia 17 marca 2008 r. należy interpretować w ten sposób, że nie wykluczają one z obliczania kwot krajowych na produkcję mleka i innych przetworów mlecznych oraz opłat z tytułu nadwyżek ilości mleka przeznaczonych na produkcję serów o chronionej nazwie pochodzenia na wywóz do państw trzecich.

Swoboda przedsiębiorczości

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie C-481/19, DB przeciwko Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)

Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Dyrektywa 2003/6/WE – Artykuł 14 ust. 3 – Rozporządzenie (UE) nr 596/2014 – Artykuł 30 ust. 1 lit. b) – Nadużycia na rynku – Sankcje administracyjne o charakterze karnym – Brak współpracy z właściwymi organami – Artykuły 47 i 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do milczenia i nieprzyczyniania się do obciążania samego siebie

*) Artykuł 14 ust. 3 dyrektywy 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku) i art. 30 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6 i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE, w związku z art. 47 i 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że pozwalają one państwom członkowskim na niekaranie osoby fizycznej, która w ramach dochodzenia prowadzonego przeciwko niej przez właściwy organ na podstawie tej dyrektywy lub tego rozporządzenia odmawia udzielenia temu organowi odpowiedzi, które mogą prowadzić do pociągnięcia jej do odpowiedzialności za czyn niedozwolony zagrożony sankcjami administracyjnymi mającymi charakter karny lub odpowiedzialności karnej.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawie C-555/19, Fussl Modestraße Mayr GmbH przeciwko SevenOne Media GmbH, ProSiebenSat.1 TV Deutschland GmbH, ProSiebenSat.1 Media SE

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2010/13/UE – Świadczenie audiowizualnych usług medialnych – Artykuł 4 ust. 1 – Swoboda świadczenia usług – Równość traktowania – Artykuł 56 TFUE – Artykuły 11 i 20 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Handlowy przekaz audiowizualny – Uregulowanie krajowe zakazujące nadawcom telewizyjnym umieszczania w ich programach o zasięgu ogólnokrajowym reklamy telewizyjnej, której rozpowszechnianie ma zasięg wyłącznie regionalny

*) Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych) oraz art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego, które zakazuje nadawcom telewizyjnym umieszczania w ich programach o zasięgu ogólnokrajowym reklam telewizyjnych, których rozpowszechnianie ma zasięg wyłącznie regionalny.

Artykuł 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on przeszkodzie obowiązywaniu takiego uregulowania krajowego, pod warunkiem że jest ono odpowiednie do zagwarantowania realizacji założonego w nim celu w postaci ochrony pluralizmu mediów na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu – czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

Artykuł 20 karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu takiego uregulowania krajowego, pod warunkiem że nie prowadzi ono do nierównego traktowania między ogólnokrajowymi nadawcami telewizyjnymi a podmiotami oferującymi reklamę w Internecie w odniesieniu do rozpowszechniania reklamy na szczeblu regionalnym, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawach połączonych C-407/19 i C-471/19, Katoen Natie Bulk Terminals NV, General Services Antwerp NV przeciwko Belgische Staat oraz Middlegate Europe NV przeciwko Ministerraad

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 45 TFUE – Swobodny przepływ pracowników – Artykuł 49 TFUE – Swoboda przedsiębiorczości – Artykuł 56 TFUE – Swoboda świadczenia usług – Wykonywanie działalności portowej – Pracownicy portowi – Dostęp do zawodu i zatrudnienie – Zasady uznawania pracowników portowych – Pracownicy portowi niewłączeni do kontyngentu pracowników przewidzianego przez przepisy krajowe – Ograniczenie do czasu trwania umowy o pracę – Mobilność pracowników portowych między strefami portowymi – Pracownicy wykonujący pracę logistyczną – Certyfikat bezpieczeństwa – Nadrzędne względy interesu ogólnego – Bezpieczeństwo w strefach portowych – Ochrona pracowników – Proporcjonalność

*) Artykuły 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które zobowiązuje osoby lub przedsiębiorstwa zamierzające wykonywać w strefach portowych działalność portową, w tym działalność inną niż załadunek i rozładunek statków w ścisłym znaczeniu, do korzystania wyłącznie z pracowników portowych, którzy zostali uznani za takich zgodnie z warunkami i zasadami ustanowionymi na podstawie owego uregulowania, o ile owe warunki i zasady z jednej strony opierają się na kryteriach, które są obiektywne, niedyskryminacyjne, uprzednio znane i które umożliwiają pracownikom portowym z innych państw członkowskich wykazanie, że w swoim państwie pochodzenia spełniają oni wymogi równoważne z wymogami stosowanymi wobec krajowych pracowników portowych, a z drugiej strony nie prowadzą do utworzenia ograniczonego kontyngentu pracowników mogących podlegać takiemu uznaniu.

*) Artykuły 45, 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego:

– uznawanie pracowników portowych należy do komitetu administracyjnego, złożonego po równo z członków wyznaczanych przez organizacje pracodawców i organizacje pracowników;

– komitet ten, uwzględniając zapotrzebowanie na siłę roboczą, decyduje

również o tym, czy uznani pracownicy powinni zostać włączeni do kontyngentu pracowników portowych, przy czym okres uznania pracowników portowych niewłączonych do owego kontyngentu jest ograniczony do czasu trwania ich umowy o pracę, w związku z czym za każdym razem, gdy zawierają oni nową umowę o pracę, konieczne jest wszczęcie ponownego postępowania w przedmiocie uznania;

– nie przewiduje się maksymalnego terminu, w którym komitet ten powinien podjąć decyzję.

*) Artykuły 45, 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym uznanie pracownika za pracownika portowego uzależnione jest od spełnienia wymienionych poniżej wymogów, chyba że pracownik ten może wykazać, że w innym państwie członkowskim spełnia wymogi równoważne:

– pracownik musi zostać uznany za zdolnego pod względem medycznym do wykonywania pracy portowej przez zewnętrzną instytucję ds. prewencji i ochrony w miejscu pracy, do której przynależy organizacja, do której obowiązkowo powinni przystąpić wszyscy pracodawcy działający w danej strefie portowej;

– pracownik musi pomyślnie przejść testy psychotechniczne przeprowadzane przez organ wyznaczony do tego celu przez ową organizację pracodawców;

– pracownik musi odbyć trzytygodniowe szkolenie przygotowawcze z zakresu bezpieczeństwa w miejscu pracy, którego celem jest także uzyskanie kwalifikacji zawodowych;

– pracownik musi uzyskać pozytywny wynik na egzaminie końcowym,

o ile zadania powierzone organizacji pracodawców, a ewentualnie także związkom zawodowym uznanych pracowników portowych, w zakresie wyznaczania organów odpowiedzialnych za przeprowadzanie takich badań, testów lub egzaminów nie podważają przejrzystości, obiektywności i bezstronności owych badań, testów lub egzaminów.

*) Artykuły 45, 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, na podstawie którego pracownicy portowi uznani za takich zgodnie z systemem prawnym, który miał wobec nich zastosowanie przed wejściem w życie owego uregulowania, zachowują status uznanych pracowników portowych i zostają włączeni do przewidzianego przez wspomniane uregulowanie kontyngentu pracowników portowych.

*) Artykuły 45, 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje, że przeniesienie pracownika portowego do kontyngentu pracowników właściwego dla strefy portowej innej niż ta, w której pracownik ten uzyskał uznanie, podlega warunkom i zasadom określonym w drodze układu zbiorowego pracy, o ile owe warunki i zasady są niezbędne i proporcjonalne w świetle celu polegającego na zapewnieniu bezpieczeństwa w każdej strefie portowej, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

*) Artykuły 45, 49 i 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje, że pracownicy logistyczni muszą posiadać „certyfikat bezpieczeństwa" wydawany po okazaniu ich dowodu tożsamości i umowy o pracę oraz że zasady wydawania tego certyfikatu i procedurę, jaką należy przejść w celu jego uzyskania, określa układ zbiorowy pracy, o ile warunki wydania takiego certyfikatu są niezbędne i proporcjonalne w stosunku do celu polegającego na zagwarantowaniu bezpieczeństwa w strefach portowych, a procedura, jaką należy przejść w celu jego uzyskania, nie wiąże się z nieuzasadnionymi i nieproporcjonalnymi obciążeniami administracyjnymi.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawach połączonych C-155/19 i C-156/19, Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC), Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl przeciwko De Vellis Servizi Globali Srl

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Procedura udzielenia zamówienia publicznego – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 2 ust. 1 pkt 4 – Instytucja zamawiająca – Podmioty prawa publicznego – Pojęcie – Krajowa federacja sportowa – Zaspokajanie potrzeb w interesie ogólnym – Nadzór nad zarządzaniem federacją przez podmiot prawa publicznego

*) Artykuł 2 ust. 1 pkt 4 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE należy interpretować w ten sposób, że można uznać, iż podmiot, któremu powierzono zadania publiczne zdefiniowane w sposób wyczerpujący przez prawo krajowe, został utworzony w szczególnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, które nie mają charakteru przemysłowego ani handlowego w rozumieniu tego przepisu, nawet jeśli został on utworzony nie w formie organu administracji publicznej, lecz w formie stowarzyszenia objętego prawem prywatnym, a niektóre rodzaje jego działalności, w stosunku do których posiada on zdolność samofinansowania, nie mają charakteru publicznego.

*) Drugą część alternatywy przewidzianej w art. 2 ust. 1 pkt 4 lit. c) dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy krajowa federacja sportowa posiada na mocy prawa krajowego autonomię w zarządzaniu, zarządzanie tą federacją można uznać za podlegające kontroli organu administracji publicznej tylko wtedy, gdy z analizy wszystkich uprawnień, jakimi dysponuje ten organ wobec wspomnianej federacji, wynika, że istnieje aktywna kontrola zarządzania, która faktycznie podważa ową autonomię do tego stopnia, iż umożliwia wspomnianemu organowi wywieranie wpływu na decyzje tej federacji w dziedzinie zamówień publicznych. Okoliczność, że poszczególne krajowe federacje sportowe wywierają wpływ na działalność danego organu administracji publicznej ze względu na ich większościowy udział w obradach organów kolegialnych tego organu, ma znaczenie tylko wtedy, gdy można wykazać, że każda z tych federacji rozpatrywana z osobna jest w stanie wywierać znaczący wpływ na kontrolę publiczną sprawowaną przez ten organ w stosunku do niej z tym skutkiem, że kontrola ta zostaje zneutralizowana i w ten sposób taka krajowa federacja sportowa przejmuje nadzór nad swoim zarządem, i to niezależnie od wpływu innych krajowych federacji sportowych znajdujących się w analogicznej sytuacji.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie *Selahattin Demirtaş przeciwko Turcji nr 2* (skarga nr 54711/15)

Naruszenie art. 10 EKPC – wolność wypowiedzi – naruszenie art. 5 ust. 1 i 3 EKPC – prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego – naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji – prawo do wolnych wyborów

Skarżący jest obywatelem Turcji. Był posłem do parlamentu tureckiego w latach 2007–2018, współprzewodniczącym tureckiej Ludowej Partii Demokratycznej (HDP) i kandydatem na prezydenta podczas wyborów w 2014 i 2018 r. prokurdyjskiej HDP. Jest więźniem sumienia (od listopada 2016 r. przebywa w areszcie o zaostrzonym rygorze w Edirne).

Jego proces rozpoczął się w grudniu 2017 r. Został oskarżony m.in. o kierowanie „organizacją przestępczą" i o „propagandę terrorystyczną" związaną z Państwem Islamskim, za co grozi mu kara łączna 142 lat więzienia.

W skardze do ETPC skarżący twierdził, że jego aresztowanie było wynikiem prowadzonej przez niego działalności politycznej. Zarzucił w niej naruszenie przez Turcję, w szczególności, art. 5 i 10 EKPC oraz art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji.

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2018 r. ETPC stwierdził wieloelementowe naruszenie Konwencji: naruszenie art. 5 ust. 3 w zw. z art. 18 EKPC (prawo do niezwłocznego postawienia przed sędzią oraz przekroczenie granic stosowania ograniczeń praw) oraz naruszenie art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji (prawo do wolnych wyborów).

W dniu 9 czerwca 2020 r. turecki Trybunał Konstytucyjny wydał orzecznie, w myśl którego długotrwałe przetrzymywanie S. Demirtaşa w areszcie tymczasowym narusza jego prawa konstytucyjne. Mimo to skarżący nie wyszedł na wolność.

W dniu 22 grudnia 2020 r. Wielka Izba potwierdziła wyrok Izby. Po pierwsze Trybunał stwierdził dodatkowo naruszenie wolności wypowiedzi (art. 10 EKPC). Po

drugie orzekł, że zatrzymanie, a następnie aresztowanie skarżącego na ponad 4 lata było wyrazem tego, że rząd turecki kierował się ukrytym motywem uniemożliwienia mu prowadzenia działalności politycznej, pozbawiając wyborców ich wybranego przedstawiciela oraz „tłumiąc pluralizm i ograniczając swobodę debaty politycznej – sedno koncepcji społeczeństwa demokratycznego". Zdaniem Trybunału zostało naruszone prawo skarżącego do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 5 ust. 1 i 3 EKPC) oraz prawo do wyboru i bycia wybranym (art. 3 ust. 1 Protokołu nr 1). W orzeczeniu stwierdzono ponadto, że nie ma wystarczających powodów do dalszego przetrzymywania S. Demirtaşa w areszcie i ponownie nakazano jego natychmiastowe uwolnienie.

W dniu 7 stycznia 2021 r. turecki sąd karny zatwierdził akty oskarżenia wobec 108 oskarżonych, w tym byłych współprzewodniczących HDP: S. Demirtaşa i F. Yüksekdağ, w ramach dochodzenia w sprawie śmiertelnych incydentów terrorystycznych z 2014 r., odrzucając żądania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, aby uwolnić S. Demirtaşa. W związku z niniejszą sprawą Parlament Europejski w dniu 21 stycznia 2021 r. przyjął Rezolucję w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji, w szczególności sprawy Selahattina Demirtaşa i innych więźniów sumienia (2021/2506 (RSP)), w której wezwał do natychmiastowego i bezwarunkowego zwolnienia S. Demirtaşa z aresztu zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 2018 r., potwierdzonym orzeczeniem Wielkiej Izby z 22 grudnia 2020 r., oraz do wycofania wszystkich zarzutów wobec niego (*vide*: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0028_PL.html).

Wyrok (Izba) z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie *Jurčić przeciwko Chorwacji* (skarga nr 54711/15)

Naruszenie art. 14 EKPC w zw. z art. art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji – zakaz dyskryminacji – prawo do ochrony własności i poszanowania mienia – stereotypy genderowe i efekt mrożący – odmówienie ciężarnej kobiecie prawa do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego z tego powodu, że rozpoczęła zatrudnienie w trakcie trwania procedury *in vitro*

Skarżąca jest obywatelką Chorwacji i mieszka w Rijece. Od 1993 r. do

1 listopada 2009 r. posiadała ciągłość zatrudnienia, z tytułu czego przysługiwało jej prawo do zabezpieczenia społecznego. W 2009 r. poddała się procedurze zapłodnienia *in vitro* (IVF). W dniu 17 listopada 2009 r. skarżąca przeszła transfer zarodka, a 27 listopada 2009 r. podjęła pracę u nowego pracodawcy w Splicie. W grudniu dowiedziała się, że jest w ciąży i musi przebywać na zwolnieniu lekarskim ze względu na swój stan zdrowia związany ze skomplikowaną ciążą, w którą bez wsparcia medycyny nie mogła zajść. Skarżąca zwróciła się zatem o wypłatę przysługującego jej zasiłku z ubezpieczenia społecznego, lecz bezskutecznie.

Organy krajowe stwierdziły bowiem, że zatrudnienie skarżącej było fikcyjne, a umowa o pracę została zawarta wyłącznie w celu zapewnienia sobie zasiłku na czas ciąży. Zdaniem chorwackich władz skarżąca nie powinna się była ubiegać o pracę w toku przechodzenia procedury zapłodnienia *in vitro*, ponieważ przystąpienie do takiej procedury miało oznaczać, że nie była w stanie podjąć pracy w miejscu odległym od swojego zamieszkania. Nie zostały jej zatem wypłacone żadne świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego. Także sądy krajowe przyjęły, że wykorzystała ona fikcyjną umowę o pracę jako źródło pozyskania nienależnych świadczeń.

W skardze do ETPC skarżąca zarzuciła, że taki stan rzeczy stanowił naruszenie wobec niej zakazu dyskryminacji z art. 14 Konwencji w związku z prawem do poszanowania mienia z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji. Dyskryminacja dotyczyła faktu, że kobieta poddała się zabiegowi wspomaganego rozrodu.

Trybunał zgodził się ze skarżącą i jednomyślnie uznał naruszenie Konwencji.

Na wstępie Trybunał wskazał, że decyzja odmawiająca prawa do świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego i uznająca zatrudnienia za fikcyjne ze względu na stan ciąży mogła zapaść jedynie w stosunku do kobiety, co bezsprzecznie stanowi przypadek odmiennego traktowania ze względu na płeć**.**

Trybunał wskazał następnie, że stan ciąży nie może być oszustwem, a finansowe zobowiązania państwa względem ciężarnej kobiety jako takie nie mogą stanowić wystarczającej podstawy uzasadniającej odmienne traktowanie ze względu na płeć.

Trybunał odniósł się dalej do orzecznictwa chorwackich sądów administracyjnych, zgodnie z którym istniała administracyjna praktyka weryfikacji autentyczności zatrudnienia ciężarnych kobiet. Trybunał wskazał w tym kontekście, że to właśnie ze względu na stan ciąży i wcześniejsze poddanie się procedurze IVF zatrudnienie skarżącej zostało zakwestionowane. Organy krajowe przyjęły stanowisko, że przechodzenie procedury zapłodnienia *in vitro* sprawiło, że skarżąca była niezdolna do pracy – bez przedstawienia jednak żadnych konkretnych argumentów pozwalających na wywiedzenie takiego wniosku. Zdaniem ETPC takie stanowisko oznaczało w konsekwencji przyjęcie absurdalnej tezy, że tak długo, jak długo skarżąca starała się o ciążę w ten sposób powinna się była powstrzymywać od szukania pracy. Już to ustalenie oznacza dyskryminację skarżącej ze względu na płeć jako sprzeczne z regulacjami prawa krajowego i międzynarodowego oraz zniechęcające ciężarne kobiety – i kobiety w ogóle – do aktywności zawodowej.

Zdaniem Trybunału rząd chorwacki nie wykazał w żaden sposób fikcyjności zatrudnienia skarżącej i oparł się na argumencie, że skarżąca nie powiadomiła pracodawcy o tym, że jest w toku procedury *in vitro*, co miało dowodzić jej zamiaru wyłudzenia świadczenia. Jednak, po pierwsze, skarżąca nie miała takiego prawnego obowiązku, po drugie, starając się o pracę, nie wiedziała, że jest w ciąży, ani czy procedura IVF się powiedzie, a po trzecie, organy krajowe w ogóle nie zbadały, czy skarżąca rozpoczęła pracę i dlaczego miałaby być niezdolna do pracy na swoim stanowisku z powodu prób zajścia w ciążę w sposób wspomagany.

Wreszcie ETPC uznał, że stereotypy płciowe, ewidentnie promowane przez Chorwację w omawianej sprawie, stanowią poważną przeszkodę do pełnego osiągnięcia celu równości pomiędzy płciami, który jest jednym z podstawowych celów deklarowanych przez państwa członkowskie Rady Europy. Trybunał uznał, że odmowa zatrudnienia lub uznania świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia ze względu na stan ciąży (jakkolwiek uzyskanej) stanowi oczywistą i bezpośrednią dyskryminację ze względu na płeć.

Wobec powyższego Trybunał stwierdził, że w sprawie doszło do naruszenia art. 14 Konwencji w zw. z art. 1 Protokołu 1 do Konwencji.